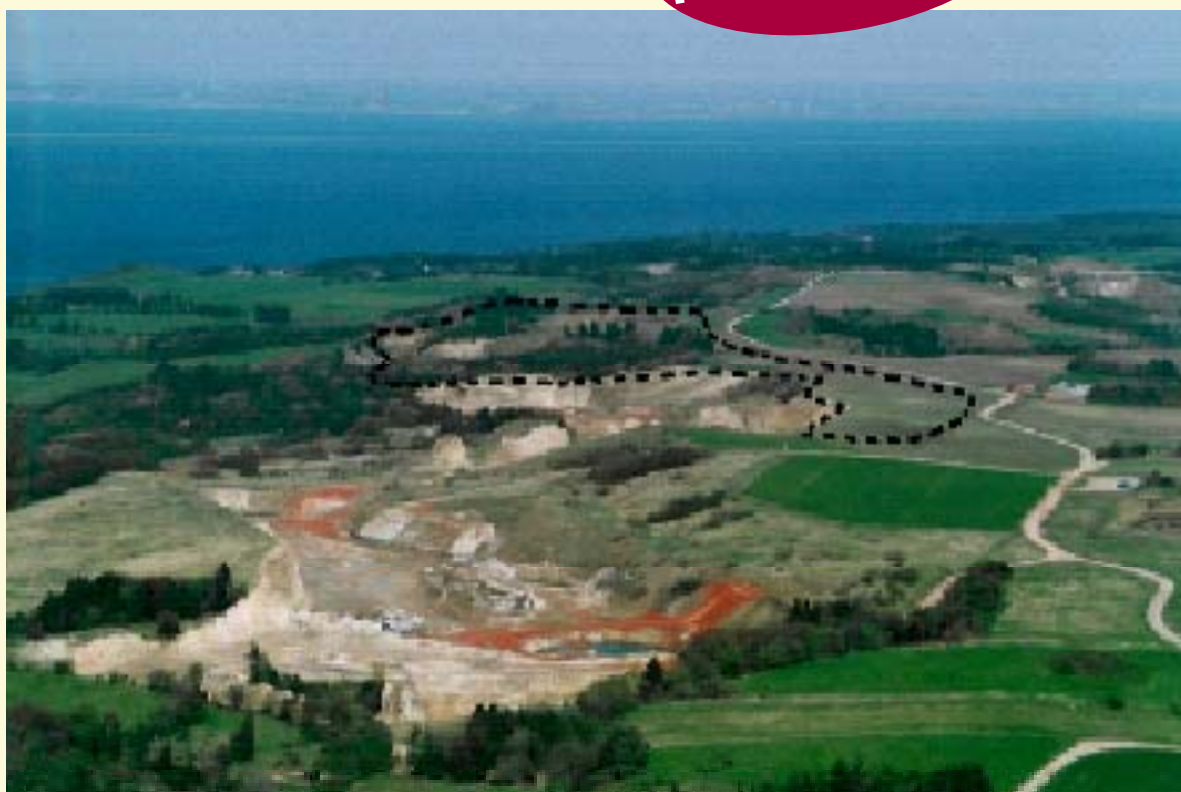

VVM-redegørelse til
Tillæg nr. 78
til Regionplan
2000-2012

Viborg Amtsråd
Juni 2004

Fortsat indvinding af moler på Fur Midtø

VVM-
redegørelse

*J.nr. 8-52-6-2-9-03
VVM-redegørelse til
Tillæg nr. 78 til Regionplan 2000-2012
er udarbejdet af*

*Viborg Amt
Miljø og Teknik
Skottenborg 26
8800 Viborg*

efter forarbejde af og i samarbejde med

*Skamol A/S
Østergade 58 - 60
7900 Nykøbing Mors*

Henvendelse vedrørende publikationen:

*Viborg Amt,
Miljø og Teknik
Telefon 8727 1320 og 8727 1445*

og

*Skamol A/S
Telefon 9772 1533*

Fortsat indvinding af moler på Fur Midtø

**VVM redegørelse til
Tillæg nr. 78
til Regionplan 2000-2012
Viborg Amt**

Indhold

Indledning	side 5
1 Ikke-teknisk sammendrag	side 8
1.1. Molerindvindingen - omfang, forløb og efterbehandling	
1.2 Miljøpåvirkninger	
1.3 Landskabspåvirkninger og rekreative muligheder	
2 Molerindvindingsprojektet.....	side 9
2.1 Råstofindvinding	
2.2 Produktion	
2.2.1 Placering af molerindvindingsområdet, fabriksanlæg og transportveje	
2.2.2 Molerressourcerne	
2.2.3 Molerindvindingsens forløb	
2.2.4 Gravemetoden	
2.2.5 Forurening og ressourceforbrug i forbindelse med indvindingen og forarbejdningen af moleret	
2.2.6 Frembringelse af affald	
2.2.7 Vandudledning	
2.3 Efterbehandling	
3 Beskrivelse af områdets øvrige interesser.....	side 25
3.1 Landskab	
3.2 Natur og naturbeskyttelse	
3.3 Kultur	
3.4 Rekreative forhold	
3.5 Grundvand og grundvandsbeskyttelse	
4 Vurdering af miljøpåvirkninger	side 28
4.1 Påvirkning af beboerne	
4.1.1 Støv	
4.1.2 Støj	
4.1.3 Trafik	
4.2 Påvirkning af landskabet og geologien	
4.3 Påvirkning af rekreative muligheder	
4.4 Påvirkning af den arkitektoniske og arkæologiske kulturarv	
4.5 Påvirkning af flora og fauna	
4.6 Påvirkning af jord	
4.7 Påvirkning af overfladevand	
4.8 Påvirkning af grundvand	
4.9 Påvirkning af klima på grund af emissioner	
5 Alternativer	side 30
5.1 Indvinding på Anshesden	
5.2 Ingen indvinding i projektområderne	
5.3 Oversigtlig vurdering af de belyste alternativer	
6 Forholdet til anden gældende lovgivning	side 31

Fig. 1 Indvindingsområdet på Fur Midtø, set fra sydvest. Ansøgte indvindingsområde markeret med stiplede linie.

Ifølge Miljø- og Energiministeriets bekendtgørelse nr. 428 af 2. juli 1999 skal der udarbejdes et regionsplantillæg med en VVM redegørelse (Vurdering af Virkninger på Miljøet) inden der træffes beslutning om udførelse af visse anlægsprojekter. Hertil hører bl.a. molerindvinding fra åbent brud med indvindingsperiode på mere end 10 år eller på et areal større end 25 ha.

Formålet med VVM er, gennem udarbejdelse af en VVM-redegørelse at beskrive de konsekvenser et planlagt projekt kan have på omgivelserne.

Viborg Amtsråd har efter forarbejde og i samarbejde med Skamol A/S udarbejdet denne VVM-redegørelse på baggrund af Skamol A/S ønske om fortsat indvinding af moler på et areal mellem Stendal Høje og Smedjehøjene på Midtfur.

Den påtænkte indvinding på midtøen er kun delvis omfattet af aftalen i rapporten »Molerindvinding på

Fur1983« og udlagt som graveområde i regionplanen. Dette gælder for den nordlige og østlige del af området, hvor indvindingen tillige indebærer færdiggravning og tiltrængt oprydning og efterbehandling af de gamle graveområder. Disse områder er omfattet af anmeldte rettigheder.

Derudover omfatter området et nyt areal syd herfor, som i dag dyrkes landbrugsmæssigt. Her er tale om en forholdsvis beskeden udvidelse af Midtfurs graveområde, der kan indpasses i de oprindelige intentioner for gravning og efterbehandling af Fur Midtø.

Alternativt ønskes indvinding på Anshede - arealer Skamol A/S ejer eller har graverettigheder på.

Første afsnit beskriver projektområdet og alternativet i regionplanlægningsammenhæng med hensyn til råstofindvinding, grundvandsbeskyttelse og naturbeskyttelse.

Projektområdet og alternativet gives en mere detaljeret beskrivelse hvad angår landskabs- natur-, kultur- og grundvandsmæssige forhold.

Selve projektet beskrives i afsnittet »Produktion« og derefter redegøres for efterbehandling og alternativer til projektet.

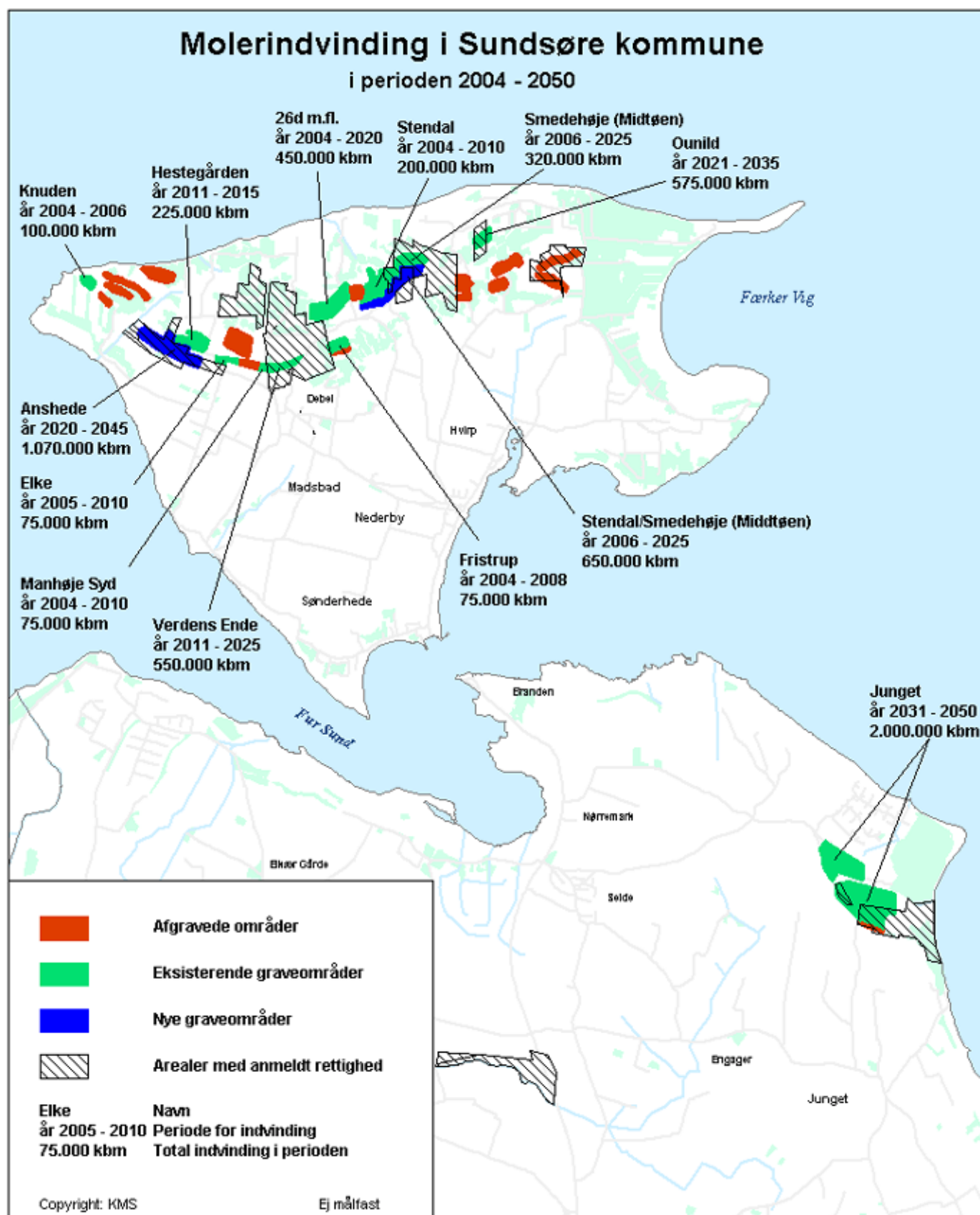
Herefter følger et afsnit om projektets og alternativets mulige påvirkninger af omgivelserne, hvad angår beboerne, landskabet, de rekreative muligheder, flora og fauna, jord, overfladevand, grundvand og klima.

Redegørelsen afsluttes med et afsnit omhandlende gældende lovgivning med relation til molerindvindingsprojektet.

VVM redegørelsen med en nærmere vurdering af de miljømæssige konsekvenser af både de foreslåede placeringer og det alternative forslag er udarbejdet af Landskabskonsulet Keld Hansen, Petersværft, 4772 Langebæk for Skamol A/S.

Fig. 2 Det alternative indvindingsområde på Anshede markeret med stiplede linje – set fra syd.

Kort 3. Molerindvinding i Sundsøre kommune. Opgørelsen er en aftale mellem molerindustrien og Viborg Amt om molerindvinding indtil 2050 baseret på et fortsat samarbejde mellem de to parter.

1. Ikke - teknisk sammendrag

1.1 Molerindvindingen - omfang, forløb og efterbehandling

Molerindvinding på Fur Midtø vil strække sig over en 15 års periode. Indvindingen er opdelt i 2 etaper, hvor 1. etape i den vestlige del af molerfeltet vil kunne afsluttes i løbet af ca. 5 år.

Efterbehandlingen vil foregå løbende og samtidig med færdiggravning og efterbehandling på naboarealer vest for Rødstensvej, matr. nr. 26d. Dette vil indebære, at store arealer på begge sider af Rødstensvej vil være efterbehandlede i overensstemmelse med planen fra 1983 (»Molerindvinding på Fur, 1983«) til rekreativt område.

2. etape – indvinding i det østlige område med samtidig oprydning i de gamle molergrave i nord skønnes at strække sig over ca. 10 år.

Efterbehandling foregår også her løbende med formning af store skræntflader i syd og et stort sletlandskab – også udformet efter de intentioner der ligger i Fur-planen fra 1983.

Den alternative indvinding på Ansheden vil strække sig over ca. 20 år med indvinding opdelt i 3 etaper.

1. etape med gravning mod øst, 2. etape med gravning i den centrale del og 3. etape med gravning i den vestlige del af molerfeltet.

Efterbehandling vil ske løbende og skal i øvrigt – i grænseområdet til molergraven »Hestegaarden« på naboarealet – koordineres med efterbehandlingen på naboarealet. Den efterbehandlede molergrav vil fremstå som et ca. 800 m langt og 80-150 m bredt dalstrøg med en op til 4 m dyb sø midt i området.

1.2 Miljøpåvirkninger

Indvindingen foregår i sommerhalvåret og medfører ca. 40 lastbiltransporter til og fra graveområdet om dagen – samme omfang som i dag og med en gennemsnitlig transportafstand på ca. 1200 m til fabrik.

Der kører 2 lastbiler med læs på 20 tons moler og dette på hverdage undtagen lørdag. Antallet af transportdage er gennemsnitlig 65, svarende til ca. 3 mdr. og en samlet årlig transportmængde af moler på ca. 50.000 tons.

Indvinding i den østlige del af graveområdet medfører en beskeden forlængelse af transport på Langstedvej (ca. 400 m).

Gården beliggende i krydset Langstedvej/Blegagervej og beboelsen SØ for Stendal Høje bliver udsat for samme støjniveau som i dag. Ingen andre boliger bliver berørt af støj.

Alternativ indvinding på Anshede – og transportmæssigt - af samme omfang som på Midtøen - betyder en gennemsnitlig transportvej på ca. 3,2 km, hvoraf ca. 500 m på offentlig vej – Bette Jensesvej. Vejen passerer to beboelser på den første kilometer fra molergraven – beboelser der i dag oplever molertransport fra nabograven »Hestegaarden«.

Støv- og støjgener vil ligge på samme niveau som i dag, medens partikelemission til luft fra lastbiltransporter vil blive omtrentligt fordoblet om end transportafstanden er relativ kort.

Støvgener vil være minimale og afhjælpes i meget tørre perioder ved overrisling af veje med støvdæmpende produkter, ligesom det sker i dag.

Molerindvindingen frembringer ikke affald og ej heller udledning af overfladevand til omgivelserne ligesom grundvandet heller ikke har vist sig at blive påvirket.

1.3 Landskabspåvirkning og rekreative muligheder

I den her beskrevne efterbehandling er tilstræbt at råde bod på såret i landskabet gennem en landskabstilpasning, der forsøger at skabe en ny harmoni i det samlede landskabsbillede og med et indhold, der giver nye rekreative muligheder.

Før molerindvindingen var landskabet intensivt dyrket agerland – efter indvindingen vil biologisk mangfoldighed sikkert øges med ekstensiv rekreativ udnyttelse med mange brak- og græsningsarealer og spredte bevoksninger af hjemmehørende løvtræer og –buske.

Alternativ indvinding på Anshede giver lignende landskabsmæssige konsekvenser. Områdets interesse for publikums færden vil dog blive langt mindre interessant end det lettilgængelige og landskabeligt spektakulære Midt-Fur.

2. Molerindvindingsprojektet

2.1 Råstofindvinding

Viborg Amt har modtaget ansøgning om indvinding af moler i området Fur Midtø mellem Stendal Høje og Smedjehøjene.

De gamle grave i den østlige del af graveområdet er anmeldte rettigheder.

Indvinding i det ansøgte område vil foregå i mere end 10 år – derfor kræves denne VVM-redegørelse.

Det er denne VVM-redegørelses primære formål at belyse konsekvenserne af indvinding i området Fur Midtø, men tillige belyse en alternativ molerindvinding på Anshede (anmeldte rettigheder).

2.2 Produktion

Fig. 4 Placering af molerindvindingsområdet, fabriksanlæg og transportveje.

2.2.1 Placering af molerindvindingsområdet, fabriksanlæg og transportveje

Fig. 4 viser placeringen af Molerfeltet på Fur Midtø, det alternative molerfelt på Anshede og fabriksanlægget i nordkanten af »Pikhede«.

Transporten fra molerfeltet på Fur Midtø har i mange år foregået ad Rødstensvej, et kort stykke ad Bette Jensesvej og derfra direkte til fabrikken – en strækning på ca. 1200 m.

Transporten af moler fra de ansøgte nye gravearealer vil ske dels via Rødstensvej dels via markvejen der munder ud overfor Blegagervej og dels – for den østlige del af graveområdets vedkommende – via Langstedvej. Den gennemsnitlige transportvejlængde vil stadig være ca. 1200 m, dog med en beskeden forøgelse på ca. 400 m, når det gælder transporten fra den østlige del af graveområdet.

Transporten fra det alternative gravefelt på Anshede til fabrikken foregår i sydkanten af nabomolergraven Hestegaarden via molvervejen syd om den gamle molergrav Manhøj Syd, nord om Bakkegaarden, stik nord til Manhøjene, øst på ad molvervej, ca. 500 m ad BetteJensesvej og derfra direkte til fabrikken. Den gennemsnitlige transportvejlængde vil da blive ca. 3,2 km.

2.2.2 Molerressourcerne

Grundlaget for beregning af molerressourcerne på Fur Midtø er GEUS-rapport 2002/93 »Strukturgeologisk undersøgelse af molerforekomsten i den centrale del af Bakkekronen på Fur« udfærdiget af geolog Stig A. Schack Pedersen.

Graverender og boringer (fig.5) har dannet grundlag for profilkonstruktioner (fig. 6, 7, 8, 9 og 10) og geologisk kort (fig.11). Disse oplysninger om molerforekomsten er udmøntet i en vurdering af forekomsten og forslag til gravegrænser – fig. 11 er ikke blot en præsentation af den geologiske kortlægning, men viser samtidig gravegrænser og graveplan.

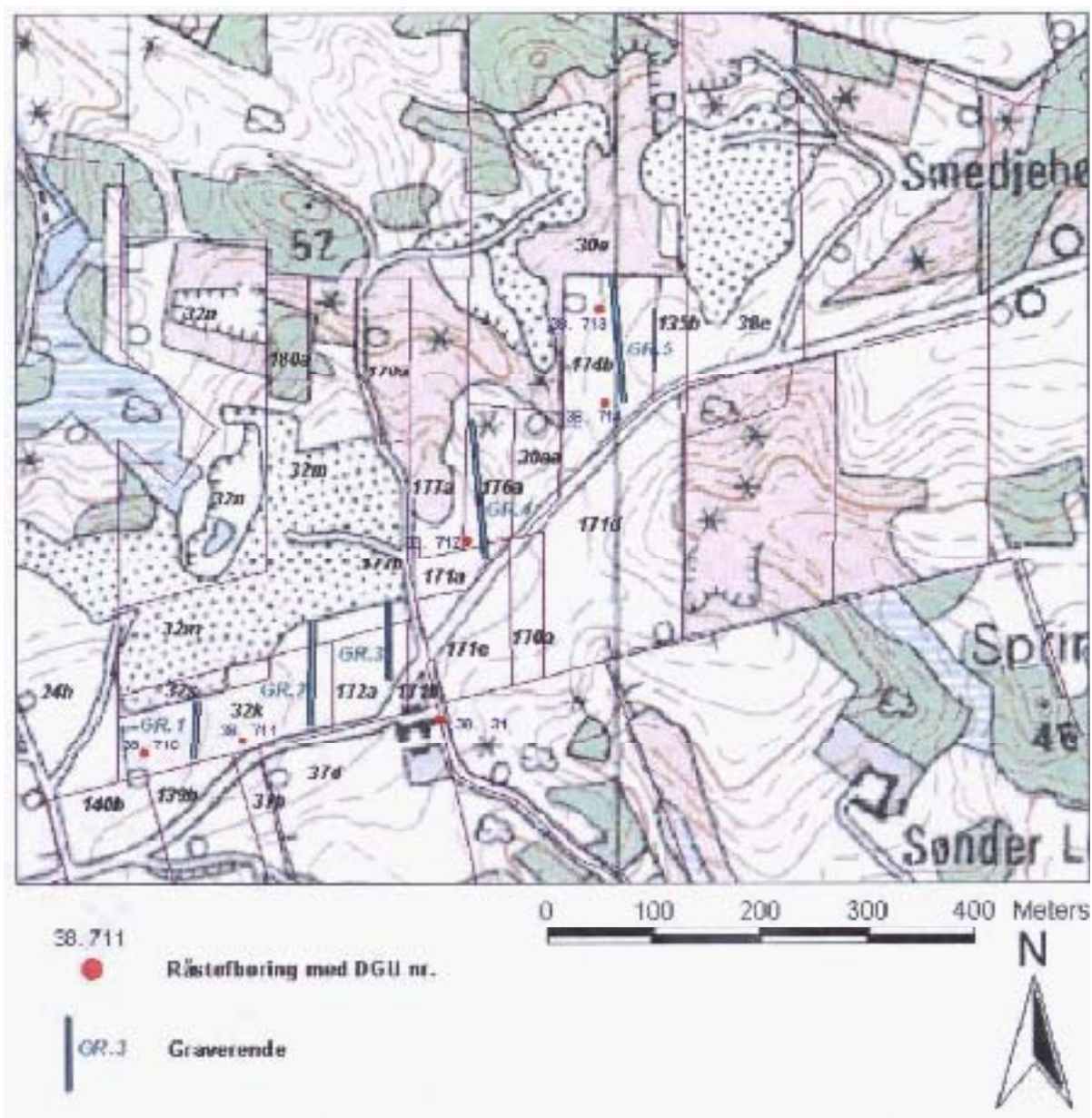

Fig. 5 Kort over matrikelnumre og beliggenhed af boringer og graverender i det undersøgte molerområde i den centrale del af bakkekronen på Fur

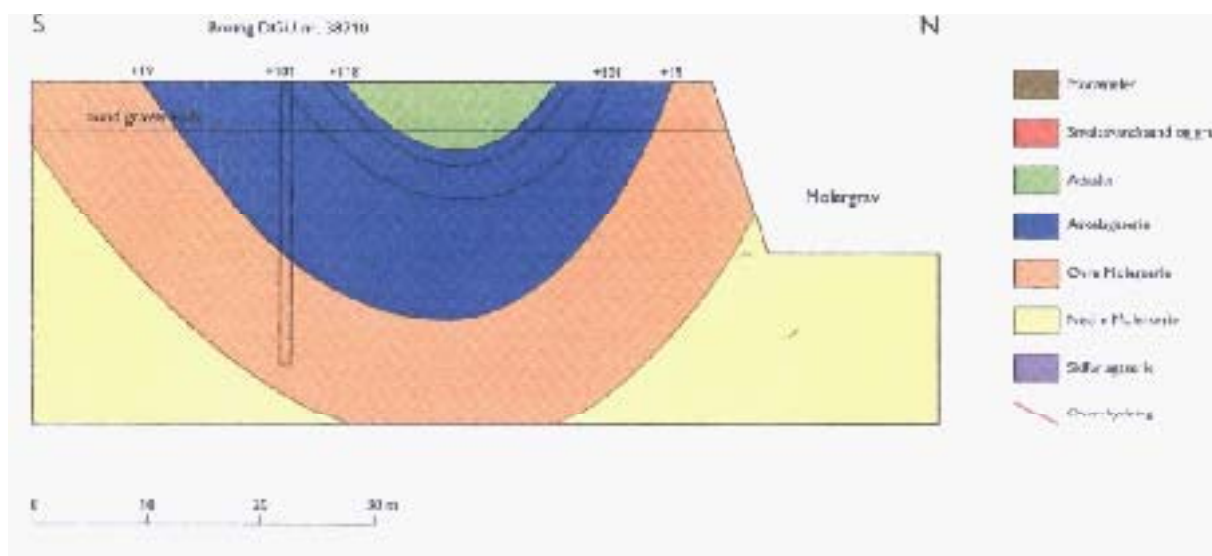

Fig. 6 Graverende I Tværsnit konstrueret ud fra opmålingen af graverende 1. Boring DGU nr. 38.710 er projiceret ind på tværsnittet langs med den fremherskende strygningsretning. Den angivne signaturforklaring gælder tillige for de følgende figurer med tværsnit gennem området

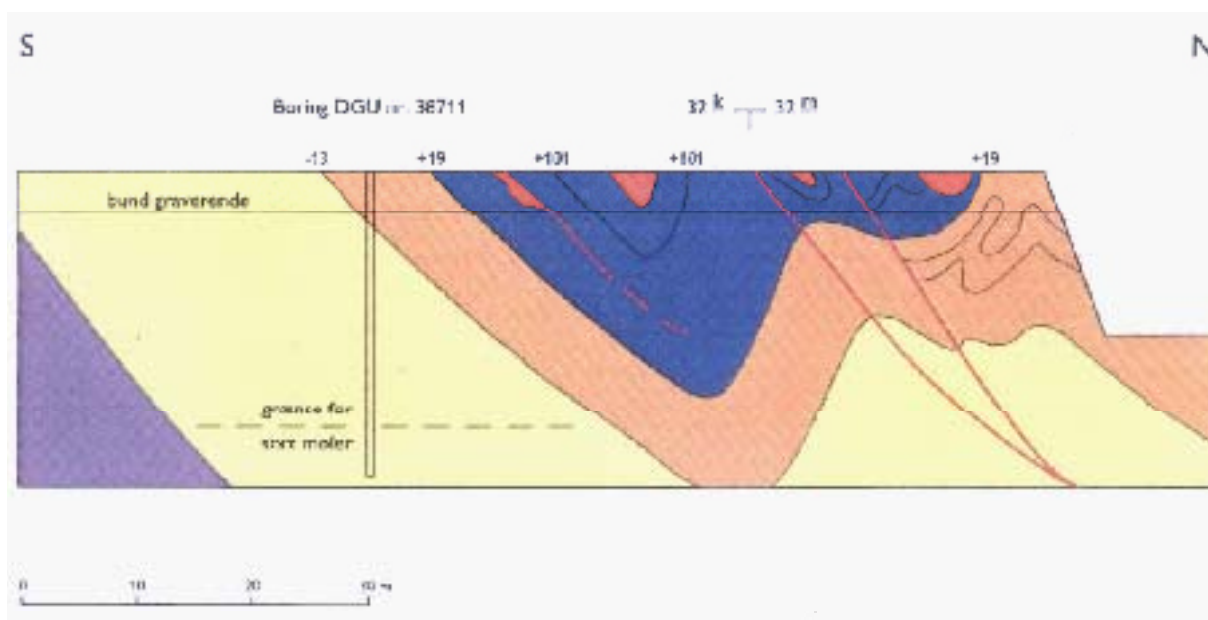

Fig. 7 Graverende II Tværsnit konstrueret ud fra opmåling af graverende 2. Boring DGU nr. 38.711 er projiceret ind på tværsnittet langs den fremherskende strygningsretning. Desuden er skellet mellem matr. nr. 32k og 32m indtegnet. Snittet slutter ved kanten af molergraven.

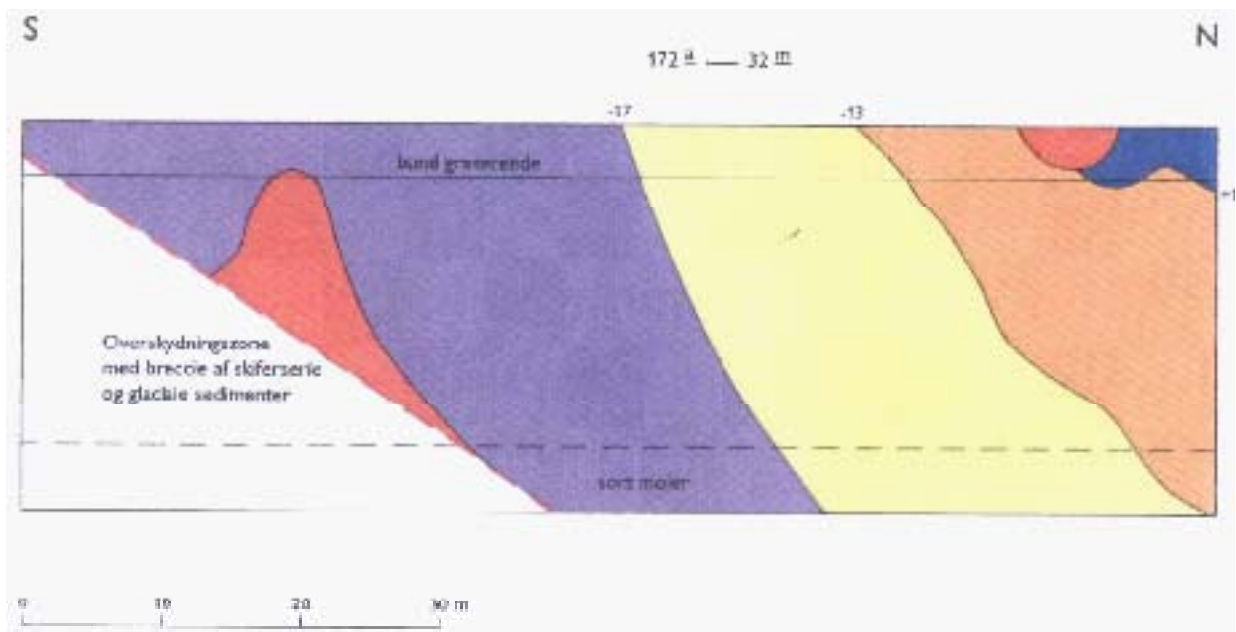

Fig. 8 Graverende III. Tværsnit konstrueret ud fra opmåling af graverende 3. Matrikelskellet mellem 172a og 32m er angivet. Den sydlige del af tværsnittet

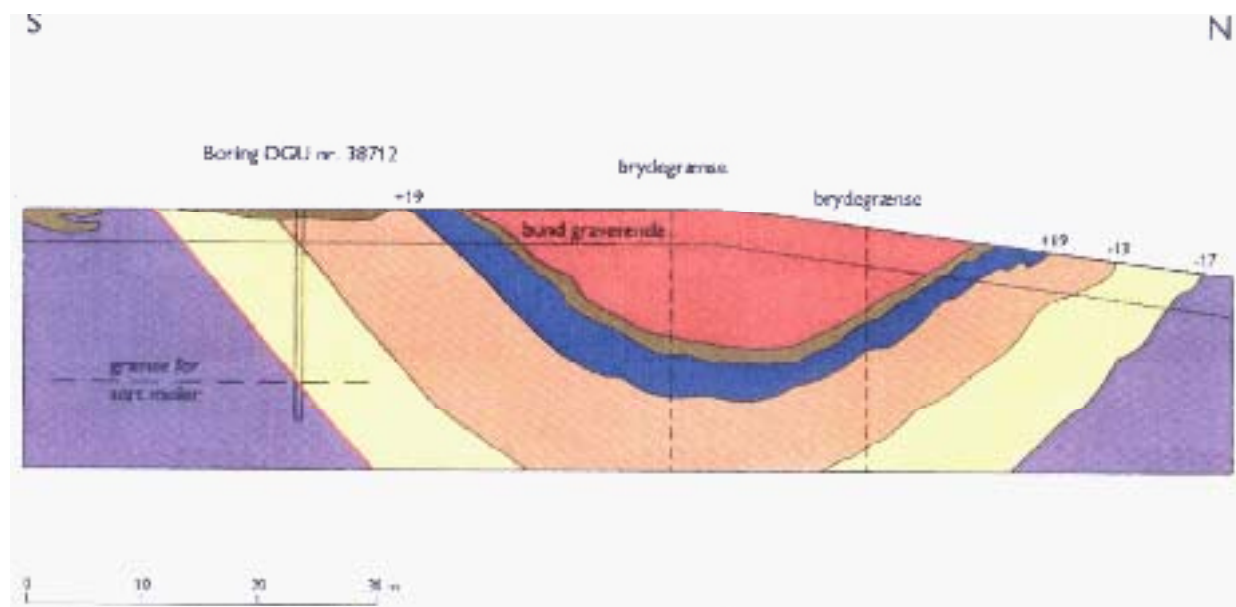

Fig. 9 Graverende IV Tværsnit konstrueret ud fra opmåling af graverende 4. Boring DGU nr. 38.712 er indtegnet med en omtrentlig position i forhold til synklinalstrukturen.

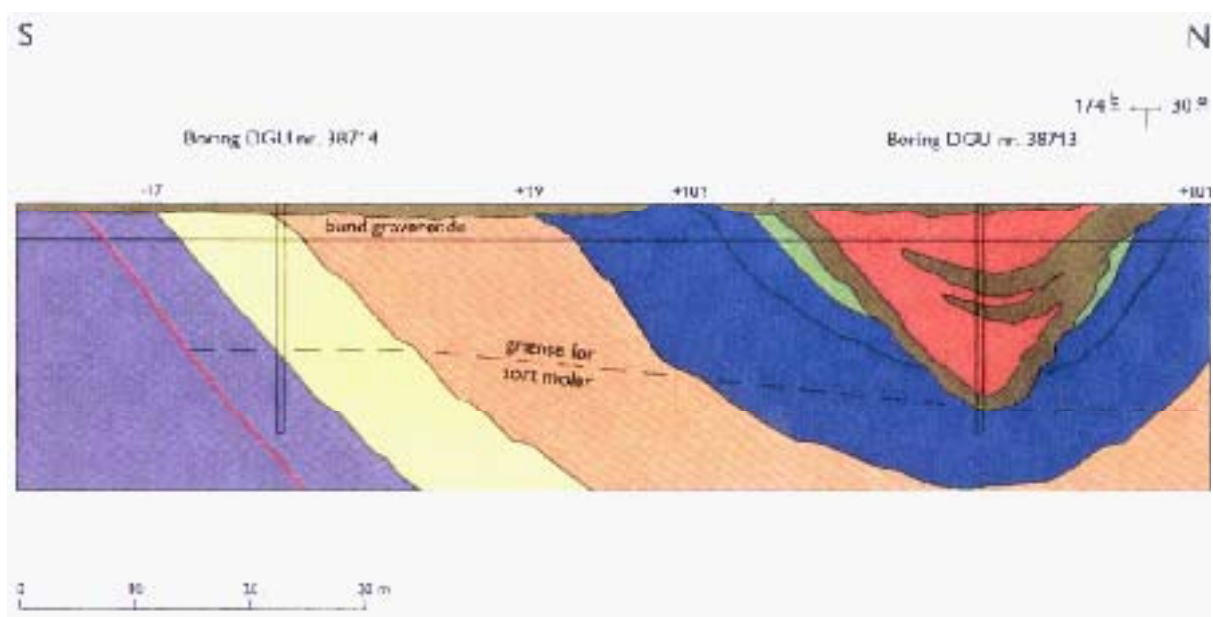

Fig. 10 Graverende V. Tværsnit konstrueret ud fra opmåling af graverende 5. Nordskellet af Matr. nr. 174b er beliggende et par meter nord for profilet.

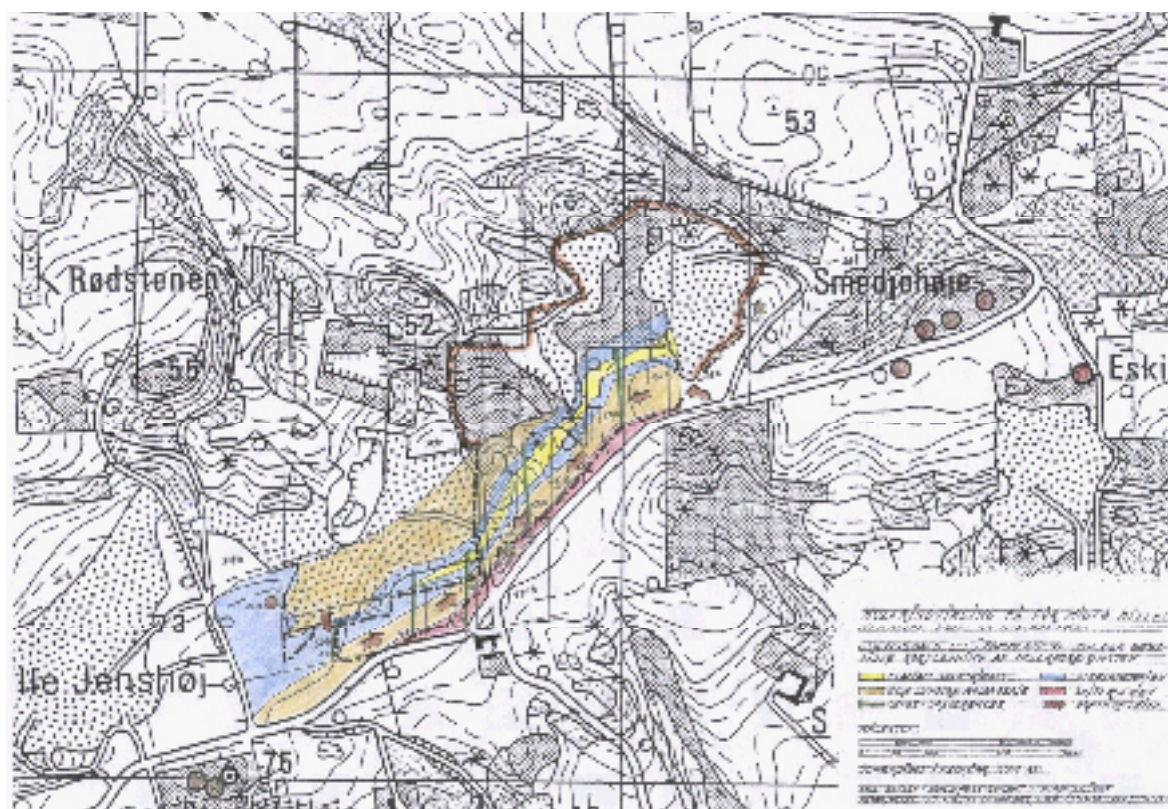

Fig. 11 Geologisk kort, gravegrænser og graveplan.

Indenfor de angivne gravegrænser – nord og øst for de aktuelt undersøgte matrikler – ligger gamle molergrave, der ikke har været i drift i mange år. Gravene er til dels tilgroede med selvsåede træ- og buskvækster af særlig nåletræ.

I forbindelse med den regulære indvinding på de sydlige matrikler, omfattet af den geologiske undersøgelse, er det planen at rydde op i de gamle grave, som led i at indvindingen på Fur Midtø ender op med

et efterbehandlingsresultat der harmonerer med det oprindeligt skitserede i molerrapporten 1983.

Molerressourcerne i de gamle grave såvel som overjordsmængder er det svært at fastsætte, men mængderne – i hvert fald hvad molermængden angår – er formentlig af en beskeden størrelsesorden. Moler-mængderne og overjordsmængderne er opgjort som det fremgår af nedenstående skema (fig. 12)

Matr. nr.		Moler (m ³)	Overjord (m ³)
32 ^k	NV del)	61.000	21.000
	Ø del	110.000	56.250
	I alt	171.000	77.250
172 ^a		84.500	5.700
171 ^a		55.000	5.000
172 ^a & 171 ^a i alt		139.500	10.700
176 ^a & 30 ^{aa}	S	120.000	28.800
	N	33.000	11.500
176 ^a & 30 ^{aa} i alt		153.000	40.300
174 ^b & 135 ^b		180.000	53.750
Mængder i alt		643.500	182.000

Figur 12 Tabel over de beregnede molerreserver og overjordsmængder i det undersøgte område i bakkekronen på Fur

Yderligere bidrag til overjordsmængder opstår i den østlige del af molerfeltet (graverende IV, fig. 9 og graverende V, fig. 10), hvor en smal »kulisse« (fra 17- 60 m bred) af askelagsserien og glaciale sedimenter agtes anvendt til efterbehandling af skråningsarealerne, der grænser op til skiferlagsserien langs Langstedvej. »Kulissen« skønnes at bidrage med ca. 150.000 m³ overjord.

Grundlaget for beregning af molerressourcerne på Anshede er GEUS – rapport 2000/23 »Geologisk undersøgelse af molerforekomsten på Anshede, vestlige del af Fur« udfærdiget af geolog Stig A. Schask Pedersen.

8 boringer, tidligere rendegraveundersøgelser og kendskabet til Hestegaard molergrav har dannet grundlag for profilkonstruktioner (fig. 13, 14, 15, 16 og 17) og geologisk kort (fig. 18).

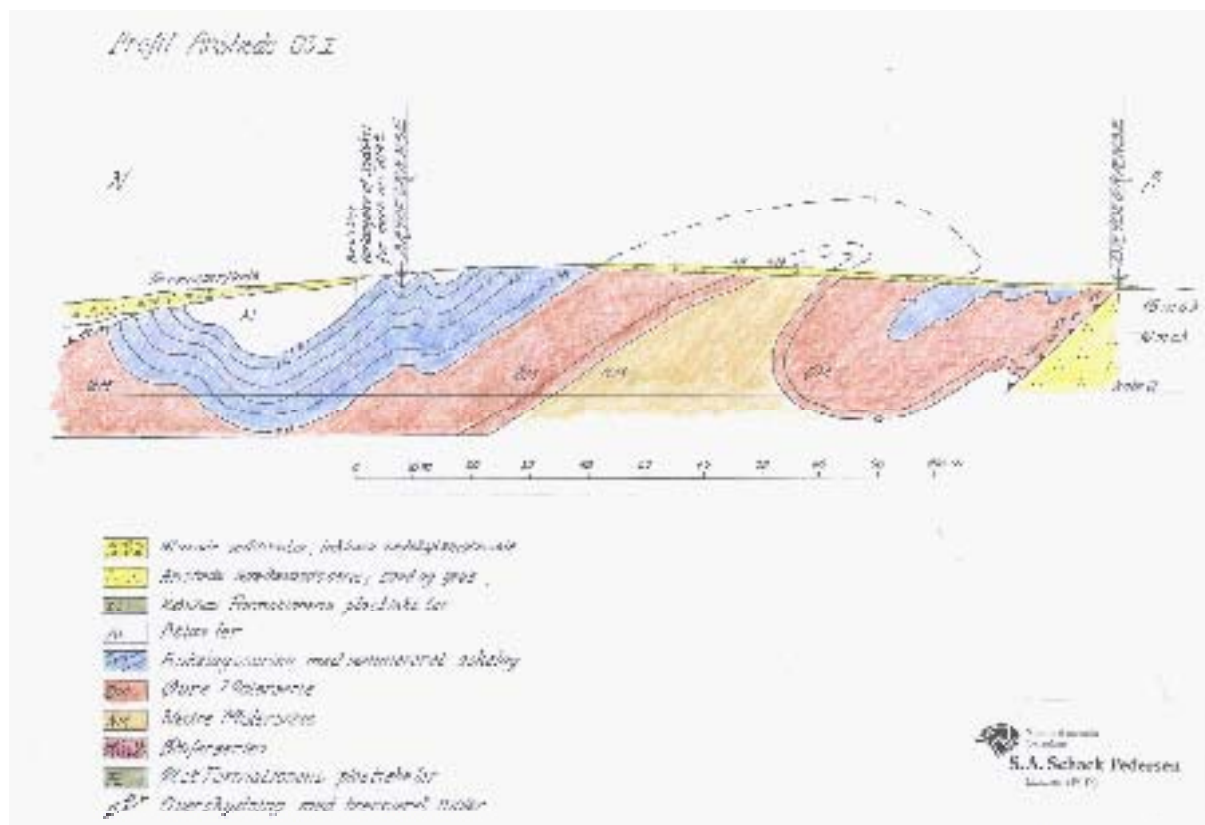

Fig. 13 Profillinie I

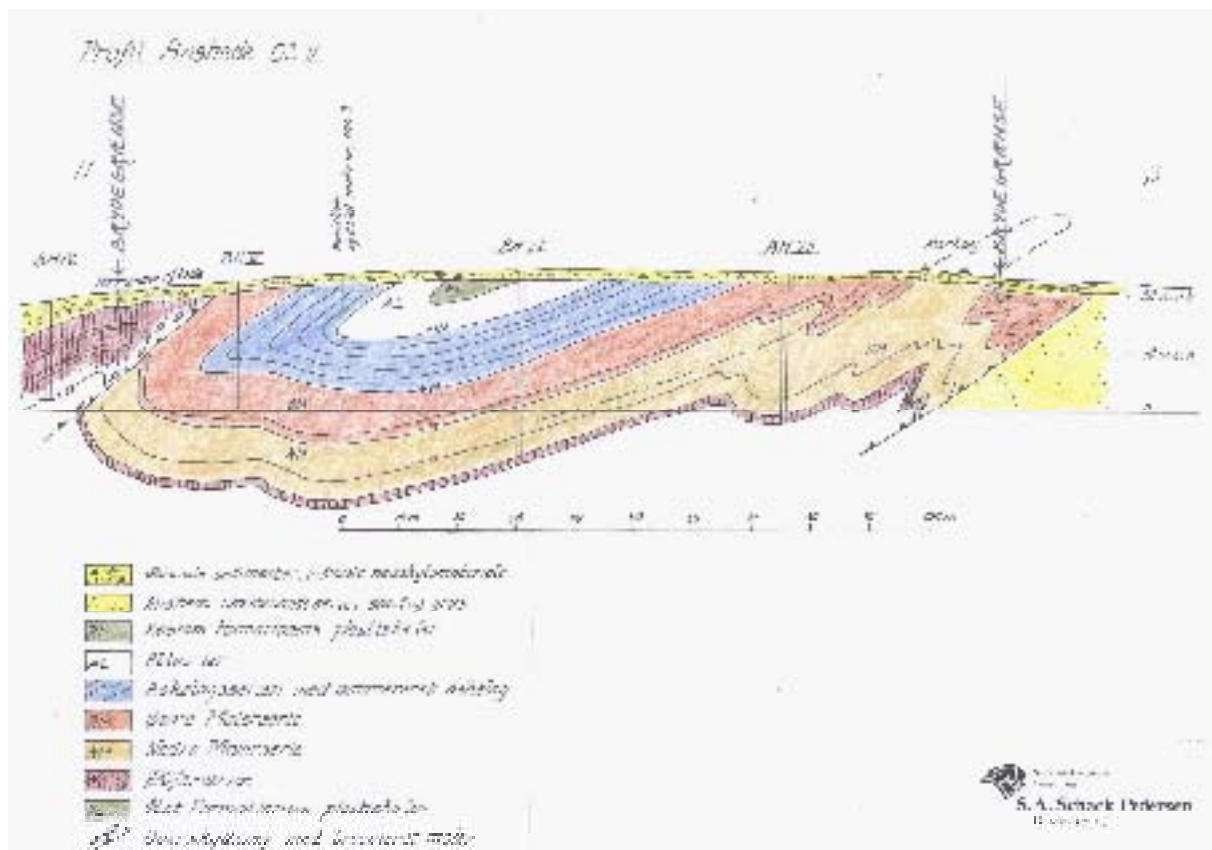

Fig. 14 Profilinie II

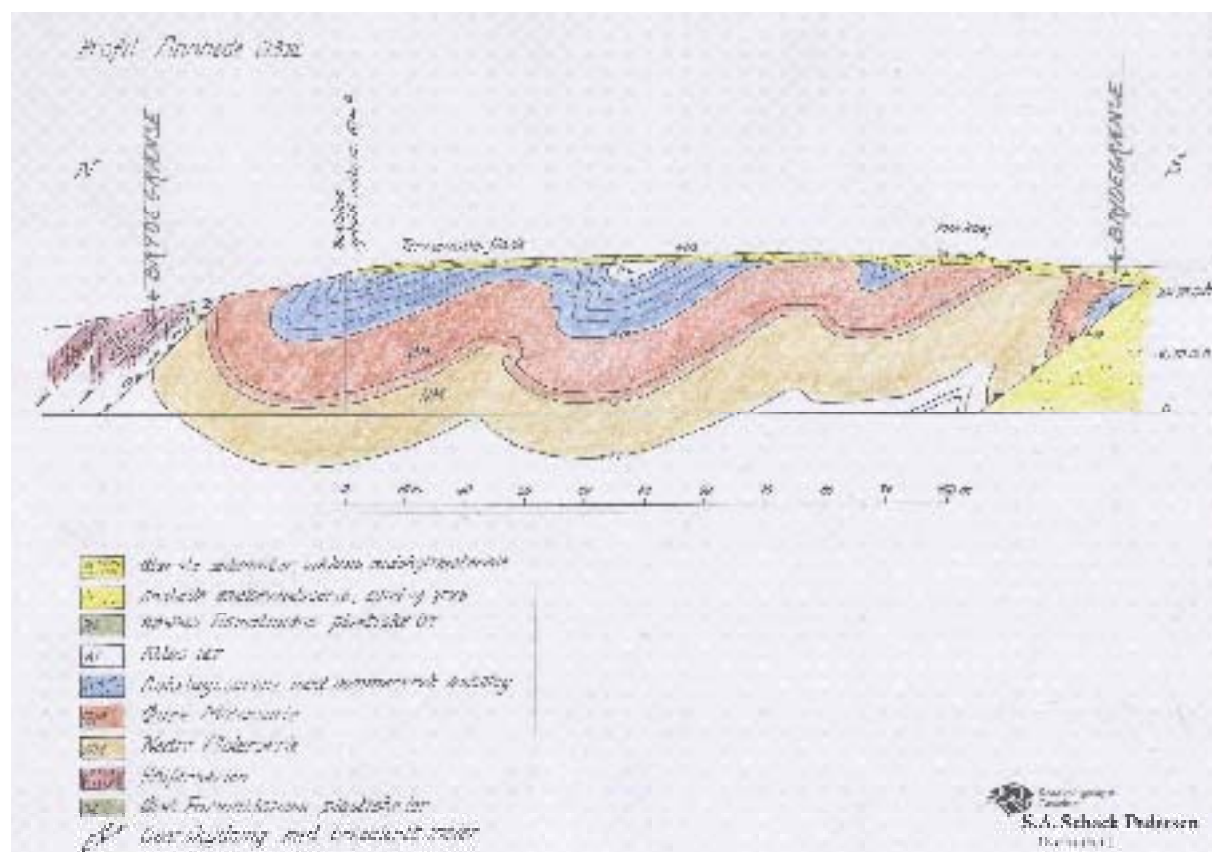

Fig. 15 Profilinie III

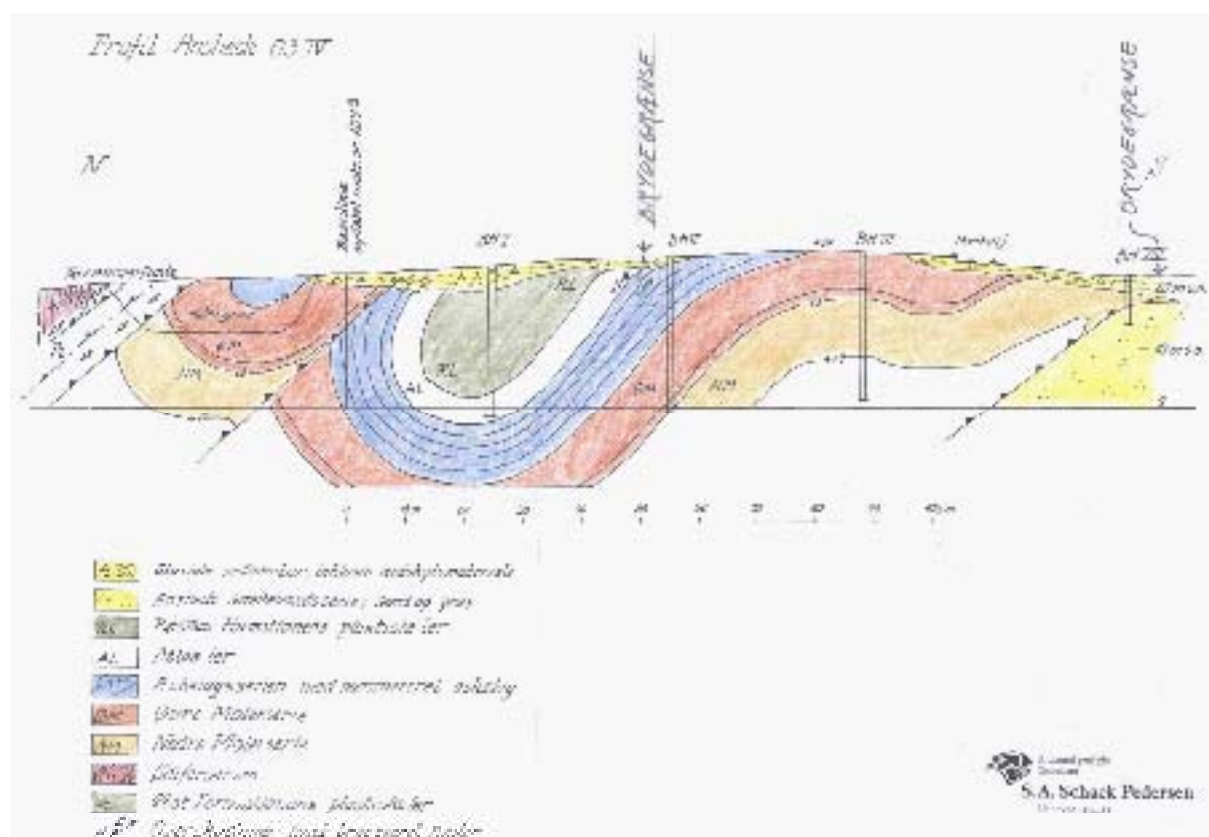

Fig. 16 Profillinie IV

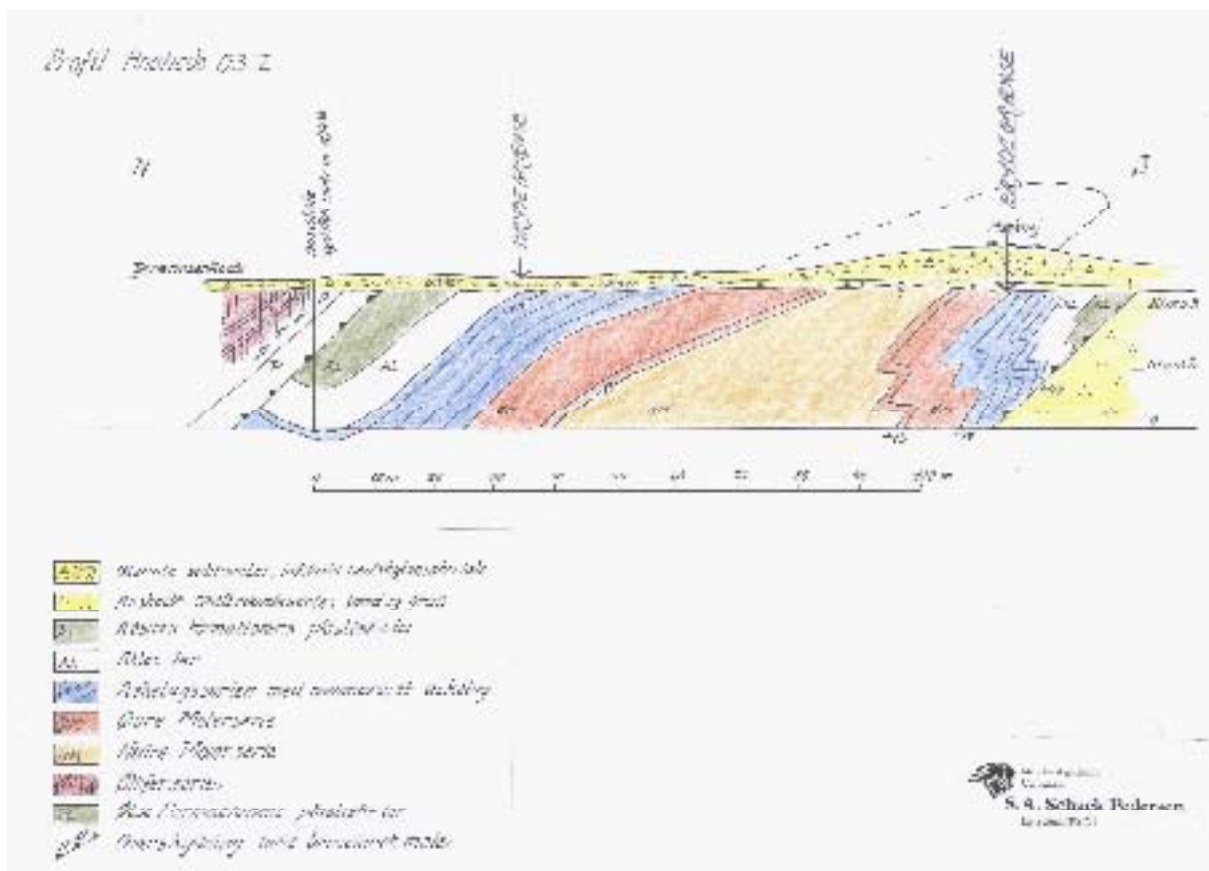

Fig. 17 Profillinie V

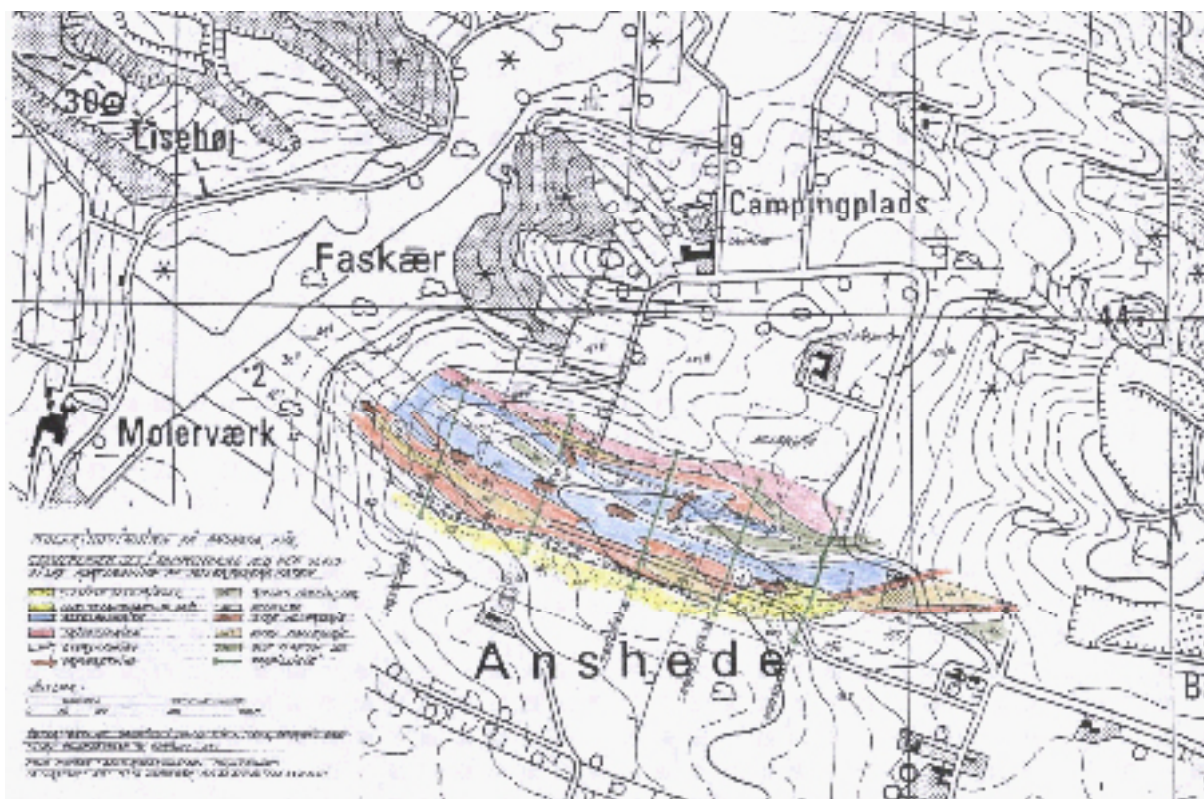

Fig. 18 Alternativ indvinding på Anshede – Geologisk kort, gravegrænse og graveplan.

Disse oplysninger om molerforekomsten leder frem til en vurdering af forekomsten og forslag til gravegrænser – fig. 18 illustrerer både den geologiske kortlægning såvel som gravegrænser og graveplan.

Molergraven er et relativt regulært råstoflegeme – op til ca. 800 m langt, 80 – 150 m bredt og, hvor det er dybest, ned til ca. 20 m under nuværende terræn.

Molermængderne er opgjort til ca. 1.070.000 m³. Overjordsmængderne er opgjort til ca. 430.000 m³. Den opgjorte molersmængde svarer til ca. 20 års forbrug.

2.2.3 Molerindvindingens forløb (se fig. 11)

Indvindingen indledes i den vestlige del af molerfeltet, som fortsættelse af den aktuelle indvinding på matr. nr. 32m (ejet af Damolin A/S) og matr. 32s. Herefter indvindes forekomsten på matr. nr. 32k og fortsætter i østlig retning til vejen der møder markvejen i krydset Bette Jensesvej – Langstedvej – Blegagervej. Den fortsatte indvinding sker fra øst mod vest i molerfeltets østende og ender ligeledes ved overfor omtalte markvej.

Oprydning og indvinding i de gamle grave nord

for den undersøgte, regulære molerforekomst sker »når det passer« ind i hele grave- og efterbehandlingsforløbet.

Gravning og efterbehandling (fig. 19) er en nøje forbundet fortløbende proces, hvor overskudsjord – i takt med at den fremkommer – hurtigst muligt og hensigtsmæssigt placeres i overensstemmelse med efterbehandlingsplanen.

Med dette for øje vil området mellem Rødstensvej og molvervejen midt i graveområdet kunne graves og efterbehandles indenfor en periode på ca. 5 år med cirka de overjordsmængder der fremkommer i dette område.

Graveområdet øst for molvervejen giver en lang, smal grav mellem det stejle skiferlag langs Langstedvej og en helt lodret væg mod »kulissen« af askelag og glaciële aflejringer i nord.

I takt med indvindingen kan »kulissens« store overjordsmængder skubbes op mod skifervæggen og forenes til det terræn, som fremgår af efterbehandlingsplanen.

Oprydningen i de gamle grave i øst og nord bidrager med en svært forudsigelig – men begrænset mængde overjord. Overskud af overjord – i forhold til terrænuformningen som den fremgår af efterbehandlingsplanen – kan anvendes til at give skråningerne fladere anlæg (»blødere terræn«) end de anlæg på 1:2 – 1:3 som typisk er illustreret. – Fladere anlæg bør i så fald prioriteres til fordel for skråninger i den nordlige del af molergraven, som en blødere overgang til urørt terræn.

Gravning og efterbehandling ventes afsluttet efter en periode på ca. 15 år.

Molerindvindingens forløb – ved alternativ indvinding på Anshede.

Indvindingen påbegyndes med indgang til graveområdet fra nabomolergraven »Hestegaarden«.

1. etape graves mod øst i hele molerfeltets bredde og derefter etaperne 2 og 3 til gravens vestende mod kanten af Faskær.

Med denne graveplan kan efterbehandlingen foregå »løbende« og udføres som beskrevet side 17 og på fig. 18 og fig. 23.

2.2.4 Gravemetoden

Der graves med gravemaskine og læsses direkte på lastbil.

2.2.5 Forurening og ressourceforbrug i forbindelse med indvinding og forarbejdningen af moleret

Omfanget af fremtidig indvinding, transport og produktion vil ligge på samme niveau som i dag – det samme vil forurening og ressourceforbrug.

2.2.6 Frembringelse af affald

Egentligt affald forekommer ikke, men brændte molerrester i form af molerstøv og spildproduktioner bringes tilbage til molergraven og anvendes i efterbehandlingen og til midlertidig vejbygning i indvindingsområdet.

2.2.7 Vandudledning

Udledning af overfladevand vil ikke finde sted, da der graves tørt og overfladevand fra regnvand fordamper og/eller opsuges i moleret.

2.3 Efterbehandling

Fig. 19 Efterbehandlingsplan for Fur Midtø.

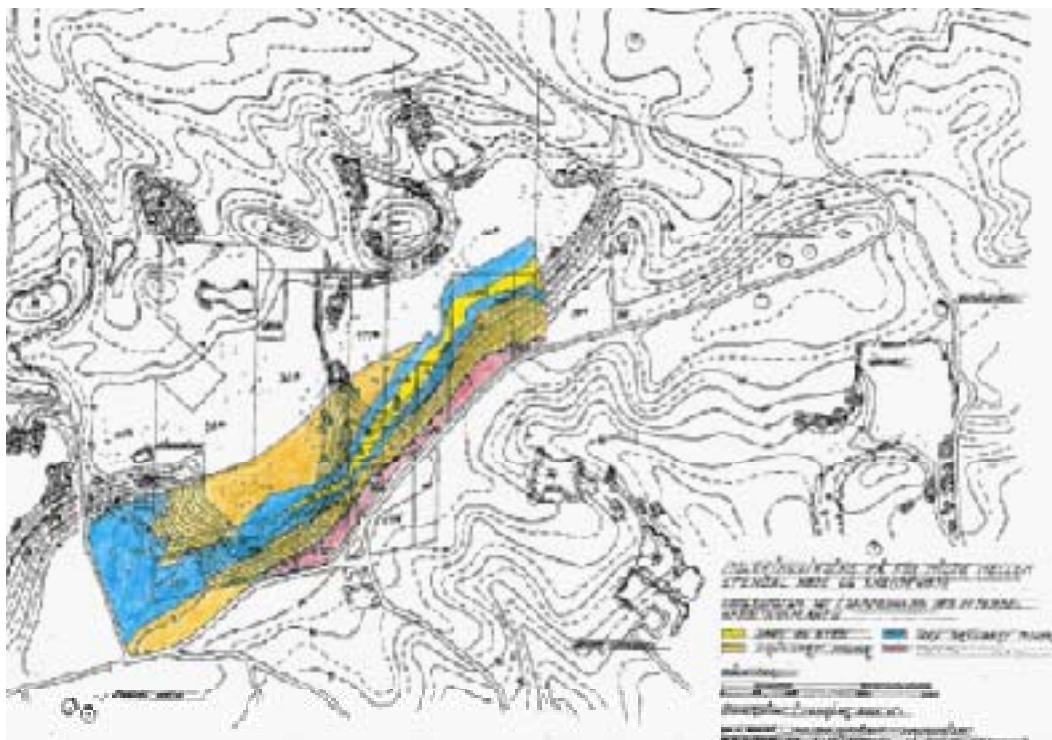

Fig. 20 Molerforekomsten set i sammenhæng med efterbehandlingsplanen

Graveområdets placering og transportvejen til fabrikken ses på selvstændig skitse (fig. 4).

Molerforekomsten er – mere fagligt nuanceret - allerede præcenteret sammen med graveplanen på fig. 11, side 12, men her vises forekomsten i forenklet form på fig. 20, hvor der skelnes mellem brugbart og ikke - brugbart moler og samtidigt med forekomsten set i sammenhæng med efterbehandlingsplanen.

Fig. 20 viser det brugbare moler (okkerfarve) delt af en »kulisse« af ikke – brugbart moler og sand og sten (blå og lys gul farve) og flankeret mod vejen i syd af ikke – brugbart moler (rødlilla farve).

I afsnittet »Molerindvindingens forløb« (side 17 og fig. 11, side 12) – graveplanen – beskrives graveforløbet, som en fortløbende proces, hvor den vestlige del af graveområdet mellem Rødstensvej og den centrale vej midt i graveområdet efterbehandles i løbet af ca. 5 år og arealerne øst for den centrale vej i løbet af de følgende ca. 10 år.

Molerindvindingen er stort set færdigudnyttelse af de sidste urørte molerreserver nord for vejen, der forbinder Stendal Høje med Smedjehøjene, kombineret

med en tiltrængt oprydning og udnyttelse af de gamle molergrave. Der er således mulighed for i løbet af ca. 15 år, at realisere hovedidéerne for efterbehandlingen af Midtfurs molergrave, som de fremstår i rapporten »Molerindvinding på Fur, 1983«. Efterbehandlingen gik dengang, som nu, ud på at fremhæve den enestående geologi og landskabelige skønhed, der kendetegner det centrale Fur.

Netop på strækningen Stendal Høje – Smedjehøje, toppen af Furs bakkekam, oplever man de flotteste udsigter over Fur og Limfjorden – fra Smedjehøjene kan man se fjorden hele horisonten rundt.

Dette er blevet muligt efter at man i de sidste 20 år har fældet meget miserabelt nåletræ, der både slørede udsigter og topografi. Der er dog stadig noget at gøre, hvad træfældning angår, hvis man ønsker at fremhæve de langstrakte, markante dalstrøg og slugter, der forløber fra nordgrænsen af molerfeltet i nordvestlig retning til kystskrænterne mod Limfjorden. Fra Smedjehøjene i øst udgår ét langt, terrænmæssigt uforstyrret dalstrøg i nordvestlig retning frem til kysten.

Ellers udgår slugter og dale fra de afgravede molerfelter, der vil fremstå som store åbne sletter, der i syd afgrænses af op til 30 m høje skråninger langs vejen mellem Stendal Høje og Smedjehøje.

For at fremhæve landskabets helt særegne topografi og geologi og mulighederne for at opleve dette, indskrænkes beplantning til spredte holme af danske løvtræarter som hvidtjørn, hunderose, skovæble og eg. Dog bevares (eller plantes) mindre bevoksninger af løvtræ på nogle få bakkekamme til yderligere visuel forstærkning af slugterne nord for de afgravede »molersletter«.

Af planen fremgår, at det afgravede slettelandskab er delt i tre landskabsrum med krat- og skovbeplantning, der næsten når sammen og danner en slags »skovporte« mellem de enkelte landskabsrum (langs vejen til »Rødstenen« i vest og langs vejen midt i planområdet).

Langs den efterbehandlede molergravs sydlige begrænsning ligger tre tidligere gravhøje, der i dag – som følge af overpløjning gennem tiderne – er mere eller mindre synlige i terrænet.

Det gælder sognebeskrivelsens høj Sb.12 beliggende ved Rødstensvej og syd for »Bispehøjen«, højen Sb. 68 umiddelbart nord for krydset Blegagervej/Langstedvej og endelig Sb. 42 »Jens Møllers Høj«, tæt på Smedjehøjene og usynlig i terrænet i dag. Fur Museum finder det ønskeligt at restaurere disse tidligere gravhøje, der da vil fremstå som markante udsigtspunkter i terrænet.

Landskabeligt set vil det være ønskeligt om afgrænsning af det efterbehandlede landskab kan finde sted – i modsat fald vil man opleve tilgroning og kostbare, jævnlige trærydninger vil blive nødvendige.

Fig. 21 Fugleperspektiv af den efterbehandlede molergrav på Midtfur, set fra vest.

Fig. 22 Perspektiv af den efterbehandlede molergrav på Midtfur set fra Rødstensvej mod øst

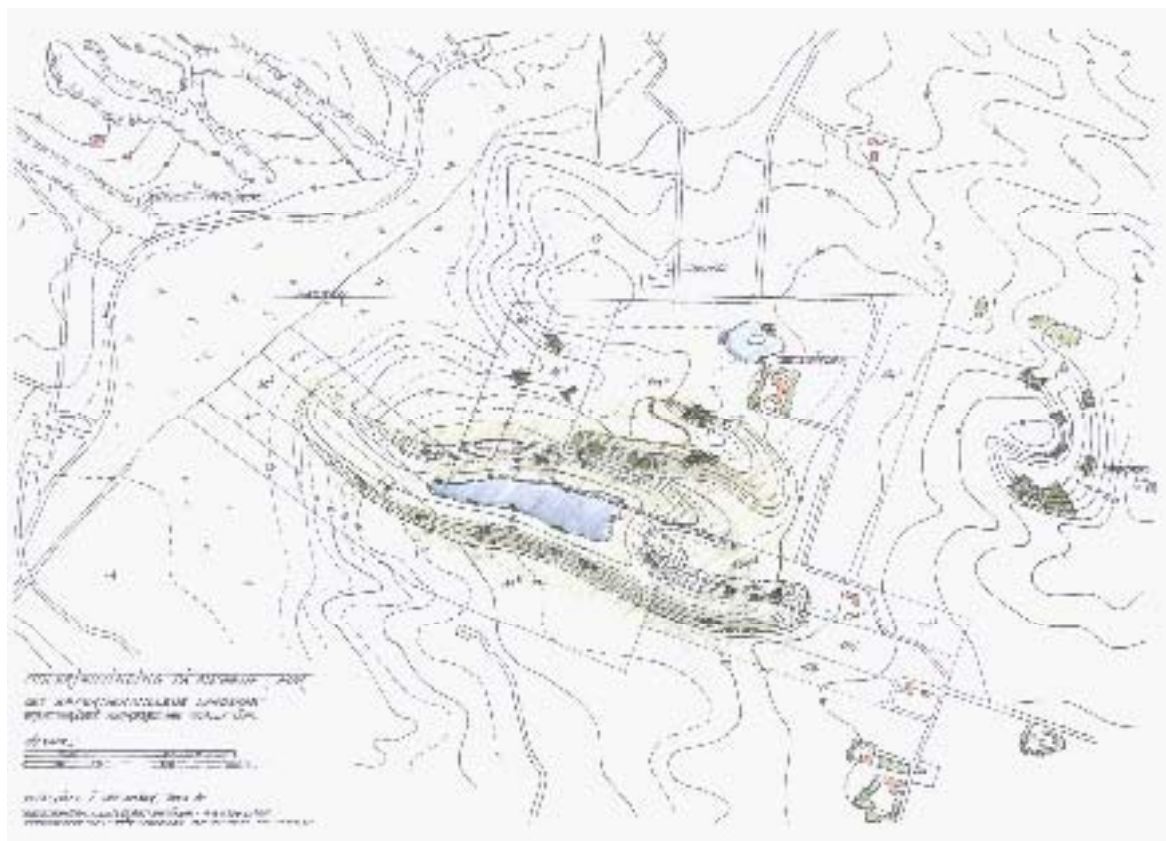

Fig. 23 Efterbehandlingsplan for alternativ indvinding på Anshede.

Graveområdets placering og transportvejen til fabrikken ses på selvstændig skitse (se fig. 4).

I modsætning til de meget synlige molergrave langs Furs højderyg forekommer indvinding på Ansheden, som et mere diskret indgreb i landskabet.

Molergravene er beliggende ca. 500 m vest-sydvest for Manhøjene, der afslutter Furs højderyg i vest, og strækker sig herfra mod vest-nordvest, som en ca. 800 m lang og 80 – 150 m bred molergrav frem til kanten af Faskær.

Faskær – et op til ca. 300 m bredt vådområde – skiller Knuden i vest fra det øvrige Fur.

Den efterbehandlede molergrav vil fremstå som et langt, smalt dalstrøg ned til ca. 20 m under terræn i østenden og til møde med terræn i vestenden mod Faskær. Af landskabsmæssige årsager kan det dog komme på tale, at »genopfylde« vestenden til kote 15 – 20 m.

I det bredere midterparti dannes en op til ca. 4 m dyb sø og terrænet nord for denne terrænmodelleres til sammenhæng med det i fremtiden efterbehandlede terræn i molergravens »Hestegården« (matr. nr. 104^a).

Karakteren af åbent landskab på Ansheden søges bibeholdt, så beplantning i det efterbehandlede terræn indskrænkes til få – og spredte – holme af hvidtjørn på skråninger og rødøl og gråpil langs søbredden.

Afgræsning af skråningerne vil være ønskeligt for at bibeholde den skitserede landskabskarakter, ligesom rydning af trævækst på terrænet mod Faskær og tilgroede dele af Faskær vil fremhæve det markante skel, som Faskær udgør mellem Knuden og det øvrige Fur i øst.

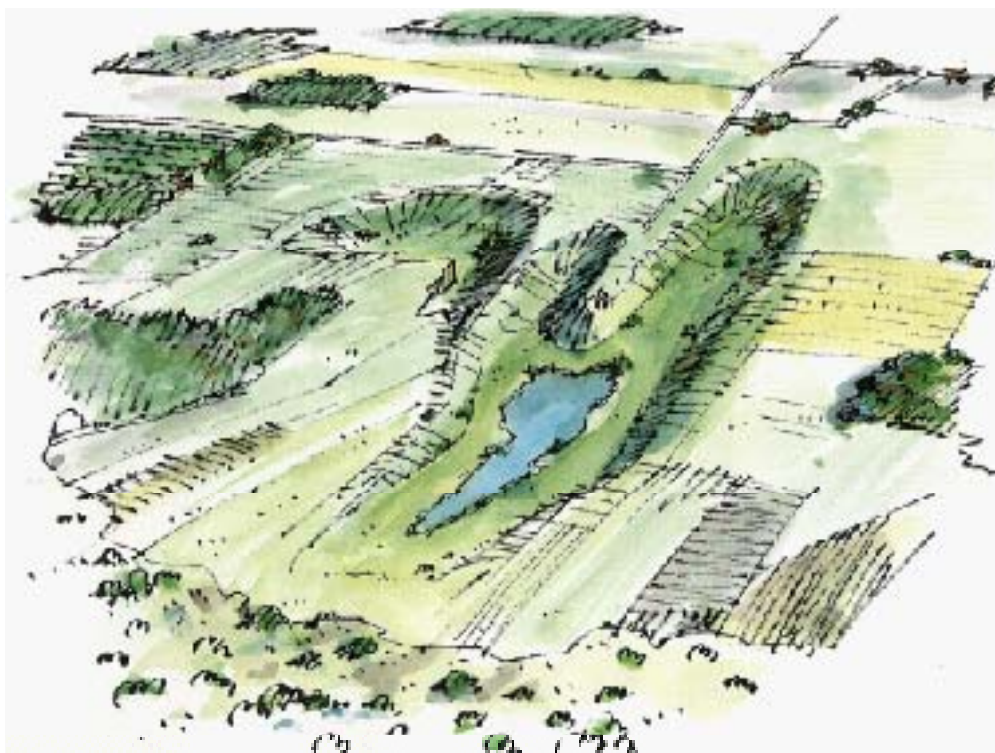

Fig. 24 Fugleperspektiv af den efterbehandlede molergrav på Anshede, set fra vest.

Fig. 25 Perspektiv af den efterbehandlede molergrav på Anshede, set fra øst.

3. Beskrivelse af områdets øvrige interesser

3.1 Landskab

Det er i særlig grad landskabets geologi der nyder stor bevågenhed hos både fagfolk og menigmand. Geologien er da også grundigt beskrevet i rapporten »Molerindvinding på Fur, 1983« – her skal uddrages nogle hovedtræk.

Bakkepartiet der præger Fur's nordlige halvdel er en randmoræne dannet under sidste istid for ca. 20.000 år siden.

Bakkekronen ligger mellem 65 og 75 m over havet – som et langstrakt, smalt, kuperet plateau, hvor det mest markante terræn findes i vest ved Manhøjene, centralt ved Stendal Høje og i øst ved Smedjehøjene. Det er da også her vore forfædre har anbragt de mest iøjnefaldende gravhøje.

Landskabet nord for bakkekronen - bakkelandets nordfacade – er stærkt præget af molergravningen i den midterste del og i øvrigt af erosionsdale og kløfter dannet under isens afsmeltning. I forbindelse med graveområdet på Midtøen ses sådanne markante erosionsdale ved »Rødstenen« og dalstrøget fra Smedjehøjene med et forløb vest-nord-vest til kystskrænterne.

Det delvist efterbehandlede landskab fra »Bispehuen« og nordpå fremtræder som slettelandskab med et svagt fald mod nord til dalstrøget der passerer »Rødstenen«.

De aktuelle graveplaner er en udvidelse af graven mod syd ind i bakkekronens plateau - en relativt beskeden udvidelse i et landskab der i forvejen er kompromitteret af molerindvinding. Gravens sydgrænse bringes herved tæt på vejforløbet Stendal Høje – Smedjehøjene. Den vide udsigt over det efterbehandlede slettelandskab der møder det erosionsprægede bakkeland med Limfjorden som baggrund vil rykke tættere på den vejfarende, der virkelig kan få »strakt blikket«.

Bevaringsønsker omkring bakkedragets nordfacade, som det fremgår af molerrapporten fra 1983 er respekteret ligesom ønskerne om bevaring af den landskabsgeologisk højt prioriterede sydfacade.

Den alternative indvinding på Ansheden vil foregå på det flade forland vest for Manhøjene og strække sig videre mod nord-vest til kanten af det lavtliggende »Faskær«. Landskabet er i dag svagt hældende og intensivt dyrket agerland.

3.2 Natur og naturbeskyttelse

I regionplanen er det meste af Nordfur udvalgt som særligt beskyttelsesområde.

I selve graveområdet berøres kun intensivt dyrkede landbrugsarealer og særligt nåletrætilgroede partier i ikke færdiggravede molerarealer.

Indenfor eller i nærheden af graveområdet er registreret Liden Ulvefod og Almindelig Ulvefod (før 1990), Smalbladet Klokke (1932), Lyngsilke (1931) og Strand Vandranunkel (1993).

Amtet har i 1993 registreret et overdrevsareal i den nordlige del af området. Overdrevsområdet omfatter en større sydvendt skrænt og en dalbund, som ligger udenfor det omhandlede graveområde samt en mindre nordvendt skrænt under tilgroning. Området blev beskrevet som mindre artsrigt med spredte tjørn. Det gælder stadig. Den nordvendte skrænt går mod syd over i et mindre hedeareal, som ikke hidtil har været registreret som § 3 areal. Den nordvendte skrænt og hedearealet (i alt ca. 0,5 ha) ønskes gennemgravet.

Området er særligt beskyttelsesområde jf. regionplannens retningslinie 20. Her gælder at naturværdierne og de kulturhistoriske og landskabelige værdier skal beskyttes. Beskyttelseshensynet skal gå forud for andre interesser. Indgreb, der ændrer arealer i naturtilstand, må ikke finde sted, medmindre det samlede resultatet bliver forbedrede levevilkår for det naturlige dyre og planteliv, eller forbedrede muligheder for landskabelige oplevelser kan opveje indgrebet.

På grund af terrænforhold vil udnyttelsen af molerforekomsterne og »oprydning« være umulig, såfremt de beskyttede naturarealer ikke kan gennemgraves.

På grund af forhistorien bl.a. at disse arealer er omfattet af en anmeldt rettighed, og idet der efter udnyttelsen overgår betydeligt større landbrugsarealer til arealer i naturlig udvikling finder forvaltningen det efter omstændighederne acceptabelt at dispensere fra naturbeskyttelseslovens § 3 under forudsætning af, at der inden gravningen iværksættes efter aftale med Amtet udlægges mindst det dobbelte areal, som kan udvikle sig til hede/overdrev.

En mindre del af indvindingsområdet på matr. nr. 32 k er berørt af en fredningsnævnskendelse af 16. august 1955 om fredning af omgivelserne til Stendalshøje. Fredningsnævnet er hørt i sagen og har 15.3.2004 accepteret molerindvinding på arealet.

Det tilgrænsende bakkeland rummer naturelementer af bevaringsværdig karakter.

Her kan nævnes hedepartier omkring Smedjehøjene og Stendal Høje og kærområdet »Det Mehlske Kær« syd for »Rødstenen«, hvorfra udgår et lille vandløb, »Rødstensstrømmen«.

Rødstenen er bevaringsværdig som voksested for en lavart, der i Danmark ellers kun vokser på Bornholm – dertil, at stenen er tilholdssted for i alt 40 forskellige lavarter.

Det alternative indvindingsområde på Ansheden er i dag intensivt dyrket agerland, der ikke rummer særlige biologiske interesser.

3.3 Kultur

Højderyggen på Fur Midtø er rig på fortidsminder med gravhøjene Stendal Høje og Smedjehøjene som absolut dominerende og markante i landskabet.

Hertil er registreret et antal mere eller mindre overpløjede og delvist undersøgte gravhøje og rester af kendte bebyggelser fra stenalder, bronzealder og tidlig jernalder.

Fur Museum og Skive Museum har i 2003 systematisk trukket søgegrøfter i området for at vurdere interessen for regulære udgravninger af bopladser og gravhøje.

Undersøgelsen førte ikke til ønske om udgravninger, men to overpløjede gravhøje – Sb.12 ved Rødstensvej og Sb..68 tæt på krydset Bette Jensesvej – Blegagervej – Langstedvej – ønskes bevaret og markeret som udsigtspunkter.

Selve molerindvindingen må vel betegnes som et kulturelt indgreb i landskabet på godt og ondt.

Den negative side af molerindvindingen er forstyrrelsen af det oprindelige landskabs topografi og geologi, medens mange vil anse det for positivt, at der ved gravning og efterbehandling skabes et landskab, der giver nye landskabsoplevelser og rekreative muligheder.

Oplysninger om kulturhistoriske interesser i det alternative indvindingsområde på Anshede er fremsendt af Skive Museum i marts 2004.

Museet er ikke i tvivl om, at der i det berørte område har været stor aktivitet i oldtiden, hvad mange enkeltfund vidner om. På det lave område ud mod Faskæret er opsamlet grove kærnekser fra jægerstenalderen og på højere liggende terræn er fundet meget fladhugget flint. I områdets sydvestlige hjørne er i 1943 registreret en overpløjet gravhøj, Sb. 94, hvor man ca. 1923 fandt tre bronzealderlerkar, urnegrave, som dog ikke er bevaret.

Museet konkluderer, at »der vil på det berørte areal være stor risiko for at træffe bopladser fra ældre stenalder/ tidlige yngre stenalder ved den gamle kyst« (vestenden af graveområdet mod Faskæret).

»Der vil være stor sandsynlighed for at der på det højtliggende område findes en større bebyggelse fra yngre stenalder/ældre bronzealder. Og endelig skal området med den overpløjede gravhøj undersøges nærmere.«

Prøvegravninger vil således være påkrævet, hvis/når indvindingen på Anshede bliver aktuel.

3.4 Rekreative forhold

Rekreative oplevelser ved besøg i de aktive molergrave, landskabsgeologien og ikke mindst geologien i detaljen med studier af fossiler i alle Furs molergrave og de maleriske molerskrænter specielt langs nordkysten.

Gravhøjene – særlig på Furs højderyg – er rekreative mål i sig selv og vidner om et Fur der i bronzealderen var rigt og tæt bebygget, hvad fund af bopladser og redskaber da også vidner om.

Fur er rig på landskabelig mangfoldighed, men dog overskuelig, hvad også de mange eendagsturister vidner om – man kan opleve meget på en enkelt dag, hvad enten man er i bil på cykel eller til fods.

De senere år er stinettet udbygget og mange rydninger af nåletræ har fremhævet landskabets topografi og genskabt prægtige udsigter.

Alternativ indvinding og efterbehandling af Anshede-området vil frembyde beskedne rekreative muligheder. Området er ikke så mangfoldigt i sit indhold, så let tilgængeligt og så muligt at indpasse i en større sammenhæng som graveområderne på Midtøen.

3.5 Grundvand og grundvandsbeskyttelse

Vandindvindingsmulighederne er dårlige i projektområdet.

Den alternative indvinding på Anshede ligger ligeledes dårlige vandindvindingsmuligheder.

4 Vurdering af miljøpåvirkningen

4.1 Påvirkning af beboerne

4.1.1 Støv

I tørre perioder kan der opstå støvgener ved indvinding og transport, gener som kan dæmpes ved overrisling af vejene med vand eller andre støvbindende produkter.

4.1.2 Støj

Støjgener vil blive af samme størrelsesorden som i dag – og kun to ejendomme på midtøen og yderligere to ejendomme ved transport fra alternativ indvinding på Anshede vil blive berørt af molertransport.

4.1.3 Trafik

Der forventes en gennemsnitlig trafikmængde på op til 70 til- og frakørsler pr. arbejdsdag. Dette er trafik på nogenlunde samme niveau som i dag, med den samme årlige indvinding af moler.

4.2 Påvirkning af landskabet og geologien

Molerindvinding er et stort indgreb i landskabet man selvsagt ikke kan bagatellisere og i særdeleshed ikke i områder af stor landskabelig værdi.

Derfor er der også i grave-/efterbehandlingsplanen lagt vægt på at skabe et »nyt landskab«, der harmonerer med det omgivende kyst- og bakkelandskab.

Det aktuelle molerprojekt vil være en relativ begrænset udvidelse – mod syd – af graveområdet, som det fremgår af grave- og efterbehandlingsplanen for midtfurs molergrave i »Molerindvinding på Fur«, 1983. Området vil da også få en karakter, hvor smalle skovbevoksninger opdeler graveområdet i større og mindre landskabsrum. Naboområdet i vest – matr. nr. 26 d – fremtræder som et næsten lukket rum med lodret molervæg i nord i kontrast til den store centrale slette med »Bispehøjen« som en markant »skulptur« i dette næsten færdig-efterbehandlede del af landskabet. I øst skabes ligeledes et stort slettelandskab af meget åben karakter.

Omgivende skråningsflader i syd beplantes med spredte holme af løvtræer og buske – særlig hvidtjørn og eg. Det vil være meget ønskeligt med afgræsning af arealerne for at hindre selvsåning

– særlig af nåletræ. Langs sydgrænsen af graven vil udsigten fra de »restaurede« overpløjede gravhøje ud over det efterbehandlede område og bakkeland og Limfjord i det hele taget blive imponerende.

Alternativ indvinding på Ansheden vil indebære et efterbehandlede landskab, der vil fremstå som et langt, smalt dalstrøg ned til ca. 20 m under terræn i østenden og til møde med terræn i vestenden mod Faskær.

I det bredere midterparti dannes en op til ca. 4 m dyb sø og terrænet nord for denne terrænmodelleres til sammenhæng med det i fremtiden efterbehandlede terræn i molergraven »Hestegården« (matr. nr. 104^a).

Karakteren af åbent landskab på Ansheden søges bibeholdt, så beplantning i det efterbehandlede terræn indskrænkes til få – og spredte – holme af hvidtjørn på skråninger og rødelt og gråpil langs søbredden.

4.3 Påvirkning af rekreative muligheder

I afsnit 3.4 Rekreative forhold, er allerede beskrevet de muligheder for rekreativ udfoldelse, der specielt knytter sig til de aktive og de efterbehandlede landskaber. Her tænkes på geologiske studier af moler-væggene og fossiljagt i det efterbehandlede landskab, hvor øjet kan dvæle ved smukke udsigter og ved skråninger og slettelandskaber der er blevet grønne og forhåbentlig afgræsset af kreaturer eller får.

Ved alternativ indvinding på Anshede bliver påvirkningen beskeden hvad angår publikums muligheder – sværere tilgængelighed og mindre mangfoldighed i det landskabelige indhold.

4.4 Påvirkning af den arkitektoniske og arkæologiske kulturarv

Der er ingen bevaringsværdig bebyggelse fra historisk tid i indvindingsområdet.

Arkæologiske fund er undersøgt og beskrevet.

Blandt ikke-bevaringsværdige fund vil to bopladser og én overpløjet gravhøj blive bortgravet. 2 overpløjede gravhøje ønskes bevaret og restaureret med en mere markant fremtræden i landskabet til følge.

Alternativ indvinding på Anshede vil påvirke eventuel tilstedeværelse af bopladser fra ældre stenalder.

4.5 Påvirkning af flora og fauna

Projektområdet berører i det væsentlige tidligere gennemgravede arealer bl.a. bestående af et registreret overdrevsareal samt et mindre hedeareal som ikke hidtil har været registreret som § 3 areal – jf. beskrivelsen i afsnit 3.2 Natur og naturbeskyttelse.

Mod syd berøres arealer i landbrugsmæssig omdrift, som har været intensivt dyrket landbrugsjord med en beskeden biodiversitet. Denne skønnes at blive forøget med en efterbehandling til ekstensiv rekreativ udnyttelse, hvor jorden ligger brak eller afgræsses og med holmevis spredt beplantning (og selvsåning) af hjemmehørende urte, busk- og trævegetation.

Hele gravområdet overlades efter afsluttet gravning således som arealer uden for landbrugsmæssig omdrift.

4.6 Påvirkning af jord

Muldlag afrømmes og genudlægges efter endt indvinding (etapevis). Muld ovenpå overjord af ikke brugbart moler har erfaringsmæssigt vist sig at have gode dyrkningsegenskaber.

4.7 Påvirkning af overfladevand

Overfladevand forbliver i den åbne molergrav – fordamper eller opsuges i moleret. Der sker altså ingen bortledning til omgivelserne.

4.8 Påvirkning af grundvand

I projektområdet og i Furs molerindvindingsområder generelt anser Viborg Amt vandindvindingsmulighederne for dårlige. Påvirkning af grundvand skønnes kun at kunne berøre eventuelle private brønde.

I regionplan 2000 – 2012 figurerer alle omtalte grave-områder som områder med begrænsede drikkevandsinteresser.

4.9 Påvirkning af klima på grund af emissioner

Emissioner til luft ved afbrænding af fossile brændstoffer anses i dag for at påvirke klimaet.

Omfanget af denne påvirkning i forbindelse med indvinding og forarbejdning af moleret skønnes fremover at ligge på samme niveau som i dag.

5 Alternativer

5.1. Indvinding på Ansheden

Konsekvens af indvindingen på Ansheden er i nærværende VVM-redegørelse løbende beskrevet i sammenligning med indvindingen på Midt Fur.

5.2 Ingen indvinding i projektområderne

Alternativet til at undlade indvinding i projektområdet kan opdeles i 3 delalternativer:

1. Ingen indvinding og ingen produktion af færdigvarer.
2. Ingen indvinding, men import af råvarer og produktion af færdigvarer.
3. Indvinding andre steder i Danmark og produktion af færdigvarer.

Konsekvens af alternativ 1:

Skamols Molerværk på Blegagervej – blandt de to største virksomheder på Fur - må lukke og mange arbejdspladser vil gå tabt, såvel direkte (ca. 45-50), som indirekte i lokalsamfundet. Dertil væsentlige tab på eksportindtægter og på betalingsbalancen.

Konsekvens af alternativ 2:

Manglende indvinding vil give tab af arbejdspladser ved gravning og transport.

Import af råvarer fra udlandet vil mangedoble råvareprisen og give miljøomkostninger ved lange transportafstande i form af CO2 til atmosfæren, slid på landeveje, materiel m.v. Ligeledes opnås reduceret effekt på eksportindtægter og betalingsbalancen.

Konsekvens af alternativ 3:

Konsekvenser som i alternativ 2, dog i et væsentligt mindre omfang på grund af meget kortere transportafstande.

Indvindingsområde-alternativ kunne være Mosebjerghøj-Stærhøj området i det vestlige Nordmors. Dette område ønsker man fra myndighedernes side – primært af landskabelige grunde – ikke at udnytte, hvis en fortsat molerindvinding kan finde sted på Fur.

5.3 Oversigtlig vurdering af de belyste alternativer

I oversigtlig form kan en vurdering af de to indvindingsalternativer understøttes af nedenstående skematiske oversigt.

Emne	Fur Midtø	Anshede
Skamols ønsker	1. prioritet	2. prioritet
Sundsøre Kommunes anbefaling	1. prioritet	2. prioritet
Anmeldt ret	Nej – kun delvis	ja
Moler mængder	ca. 1.000.000 m ³	ca. 1.100.000 m ³
Overjordsmængder	ca. 400.000 m ³	ca. 500.000 m ³
Transport længde	1,2 – 1.6 km	3.2 km
Landskabsvurdering	Stor landskabelig værdi	Mindre landskabelig værdi
Rekreative muligheder	Store	Beskedne
Støvelastning for naboer	Ringe (som i dag)	4 ejendomme påvirkes, mod 2 i dag.
Flora/fauna	Forbedres (Landbrug/natur til natur); men kræver dispensation fra Naturbeskyttelseslovens § 3	Forbedres (landbrug til natur)
Arkæologi	Få interesser – frigivet af arkæologer	Måske findes bevaringsværdige fund – ikke undersøgt endnu.
Grundvand/drikkevand	Ligger i periferien af et drikkevandsområde	Ingen interesser

6. Forholdet til anden gældende lovgivning

6.1 Planloven

Planloven pålægger amterne at udfærdige regionplaner, der udstikker retningslinier – sektorvis – for al planlægning i det enkelte amt.

I Viborg Amts regionplan 2000 – 2012 beskriver afsnittet »Råstofindvinding« bl.a. de hovedretningslinier, der gælder for molerindvindingen på Fur (se afsnittet »Regionplanlægning«).

6.2 Planloven og VVM

Efter planlovens § 6, stk 3 skal der fastsættes regionplanretningslinier for større enkeltanlæg, der må antages at påvirke miljøet i væsentlig grad.

Retningslinierne skal ledsages af en redegørelse, der indeholder en vurdering af de miljømæssige konsekvenser – VVM-pligt, hvor VVM står for »Vurdering af Virkninger på Miljøet«.

Formålet med VVM er, gennem udarbejdelse af en VVM-redegørelse at beskrive de konsekvenser et planlagt projekt kan have på omgivelserne – her molerindvinding fra åbent brud med indvindingsperiode på mere end 10 år, eller areal på mere end 25 ha, der, som angivet i samlebekendtgørelsens bilag 1 pkt. 20, kræver udarbejdelse af VVM.

VVM-redegørelsen skal i henhold til bilag 4 i samlebekendtgørelsen belyse kort- og langsigtede virkninger på:

- befolkning
- flora og fauna
- jord, vand, luft og klima trafik
- landskabet – dets rekreative værdi og herunder den arkitektoniske og arkæologiske kulturarv
- den indbyrdes sammenhæng mellem ovennævnte faktorer.

Redegørelsen skal endvidere beskrive foranstaltninger der tænkes anvendt for at nedbringe og om muligt neutralisere skadelige virkninger på miljøet.

Borgerinddragelse er en vigtig del af VVM-proce-

duren med debatperiode, offentlig høring og klageperiode. Indlæg fra borgerne i disse faser søges indpasset i den endelige udarbejdelse af VVM-redegørelsen.

6.3 Råstofloven

Molerindvindingen på Fur kræver tilladelse fra Viborg Amt efter § 7 i råstofloven.

Råstoftilladelsen sætter vilkår for indvinding og efterbehandling om:

- virksomhedens driftsperioder, materiellets kvalitet med henblik på begrænsning af støjgener, oliespild o.a. af hensyn til naboer og miljøet.
- at råstofferne oparbejdes optimalt til bestemte anvendelsesområder.
- at indvinding og efterbehandling sker efter en af amtsrådet godkendt grave- og efterbehandlingsplan, hvor efterbehandlingen eksempelvis kan ske til jordbrugsformål, naturformål eller rekreative formål.
- om evt. dispensation til anvendelse af returjord i efterbehandlingen.
- størrelse og afvikling af sikkerhedsstillelse, som garanti for efterbehandling.

Af yderligere vilkår kan nævnes hensyn til vandløb, søer, andre naturområder og særlige geologiske og arkæologiske interesser.

Amtet fører løbende tilsyn med, at de givne vilkår overholdes og at gravning og efterbehandling følger de godkendte planer.

Råstoftilladelsen gives normalt for en periode på 10 år, hvorefter der kan søges om forlængelse hvis indvindingen ikke er afsluttet. Skiftende afsætningsvilkår over tid gør det oftest svært præcist at skønne over indvindingsperioders varighed.

6.4 Landbrugsloven

Ved ønske om efterbehandling til rekreative formål skal søges tilladelse til fritagelse for landbrugspligt.

6.5 Miljøbeskyttelsesloven

Loven skal sikre at forurenende stoffer ikke tilføres vandløb, søer, fjorde og hav.

Der kan efter loven gives tilladelse til udledning af overfladevand og spildevand.

Amtet forvalter loven.

6.5 Naturbeskyttelsesloven

Loven kræver en vurdering af projektets eventuelle påvirkning af beskyttede naturtyper (§ 3) og diger (§ 4), bygge og beskyttelseslinier for strande, søer og åer, skove, fortidsminder og kirker (§ 15-19) samt internationale naturbeskyttelsesområder – habitatområder, EF-fuglebeskyttelsesområder og Ramsarområder.

6.6 Jordforureningsloven

Al jord – forurennet, som uforurennet jord er ifølge loven forbudt anbragt i råstofgrave.

Amtet kan dog give dispensation, hvis der ikke er risiko for forurening af grundvand og drikkevandsanlæg.

I molergraven er det ikke planlagt at anvende jord udefra i efterbehandlingen.

6.7 Vandforsyningsloven

Loven regulerer i det væsentlige vandindvinding, grundvandsforurening og recipientinteresser.

Gravning under grundvandsspejl og oppumpning af grundvand kræver tilladelse efter vandforsyningsloven og gives sammen med råstofftilladelse.

6.8 Vandløbsloven

Lovens hovedformål er at sikre vandløbs benyttelse til afledning af overfladevand, drænvand og spildevand. Lovens regler gælder også for grøfter kanaler og rørledninger.

Ændring af drænsystemer i landbrugsjord kræver også godkendelse efter loven – kommunen er vandløbsmyndighed.

6.9 Museumsloven

I forbindelse med råstofansøgning skal det lokale kulturhistoriske museum orienteres om planlagt råstofindvinding for at afgøre om indvinding vil berøre jordfaste fortidsminder. I det aktuelle projekt er det Fur Museum og Skive Museum der skal tilkaldes, såfremt der under indvindingen findes spor af fortidsminder.

6.10 Vejloven

Da vejadgangen til projektområdet foregår ad kommuneveje og private fællesveje er Sundsøre Kommune vejmyndighed og skal høres i forbindelse med råstofftilladelsen.

I vejloven findes regler for graveafstand til vej og for skråningshældninger ved tilgrænsning til vej.

